

Právo a judikatúra v praxi

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

1. **Uzavretie dohody o vyporiadaní dedičstva podľa Občianskeho zákonníka**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/151/2018 zo dňa 29. 11. 2018
2. **Nariadenie neodkladného opatrenia o pozastavení účinnosti výpovede z pracovného pomeru danej oznamovateľovi protispoločenskej činnosti**
Uznesenie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 5CoPr/4/2021 zo dňa 20. 4. 2021
3. **Rozpísanie rodinného domu na samostatné byty**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžrk/10/2019 zo dňa 8. 7. 2020
4. **K rozsahu zisťovania možnosti vyplatenia primeranej náhrady spoluvlastníkom, ktorý požaduje prikázanie veci do svojho vlastníctva**
Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 6Co/69/2021 zo dňa 20. 5. 2022
5. **Ochrana spotrebiteľa ako účastníka zmenkového vzťahu**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/7/2020 zo dňa 30. 3. 2022
6. **Konanie narušujúce zákonnú postupnosť dedenia ako zavrhnutiehodné konanie proti prejavu poručiťelovej poslednej vôle**
Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 27Co/75/2021 zo dňa 12. 1. 2022
7. **Kým neprebehne dedičské konanie, nemôže sa dedič domáhať určenia svojho vlastníctva; môže podať len žalobu, že vec (podiel) patrí do dedičstva**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/179/2020 zo dňa 18. 8. 2022
8. **Označenie strany sporu ako držiteľa motorového vozidla**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/217/2020 zo dňa 29. 3. 2022
9. **Pripustenie nahrávky či fotografie zasahujúcej do osobnostných práv ako dôkazu nezbavuje zasiahnutého nárokov z ich porušenia**
Uznesenie Krajského súdu Nitra sp. zn. 9CoPr/7/2022 zo dňa 24. 11. 2022
10. **Pasivita pri riešení záväzku z podnikania a k vplyvu nedostatku snahy dlžníka voči veriteľom aj po konkurze ako k dôvodu pre zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer**
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 43CoKR/4/2021 zo dňa 21. 4. 2021
11. **Doplnenie ďalších skutočností preukazujúcich hrubé porušenie dobrých mravov v žalobe o vrátenie daru je zmenou žaloby**
Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 15Co/47/2022 zo dňa 9. 11. 2022
12. **Užívanie predmetu (pod)nájmu inými osobami počas trvania (pod)nájmu, ale po vystáňovaní nájomcu, ako dôvod pre nepriznanie nájomného pre rozpor s dobrými mravmi**
Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 18CoCsp/35/2021 zo dňa 17. 3. 2022
13. **Určenie výšky škody za neoprávnený odber plynu nemôže vychádzať len z fiktívneho výpočtu podľa vzorca**
Uznesenie Krajského súdu Trnava sp. zn. 23CoCsp/6/2021 zo dňa 6. 12. 2021
14. **K prípadu, v ktorom je civilný súd viazaný výškou škody zistenou v trestnom konaní**
Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 5Co/147/2021 zo dňa 3. 11. 2022
15. **K možnosti posúdenia vzťahu družstva a jeho člena ako vzťahu blízkych osôb**
Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 2Co/210/2021 zo dňa 27. 10. 2022

1. Uzavretie dohody o vyporiadaní dedičstva podľa Občianskeho zákonníka

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/151/2018 zo dňa 29. 11. 2018

Anotácia:

Predmetom sporu bola otázka, či možno odstúpiť od dohody o vyporiadaní dedičstva aj v odvolacom konaní, t. j. podaním odvolania proti rozhodnutiu, ktorým bola dohoda dedičov o vyporiadaní dedičstva schválená.

Právna veta:

Pokiaľ uzavretie dohody o vyporiadaní dedičstva sa spravuje občianskym právom, dovolací súd má za to, že potom aj jej zmena, odvolanie alebo nahradenie sa spravuje rovnakým právnym kódexom. Všeobecná zásada o rešpektovaní a dodržiavaní uzavretých zmlúv je prelomená výnimočným ustanovením (§ 48 Obč. zákonníka), ktoré formuluje oprávnenie účastníka zmluvy odstúpiť od tejto zmluvy v prípadoch, v ktorých to v hypotéze právnej normy predvída zákon, alebo keď sa na tom účastníci zmluvy vopred dohodli. Keďže dedičská dohoda nadobúda platnosť a účinnosť právoplatným schválením súdu, odvolateľ mohol v rámci odvolacieho konania odstúpiť od dedičskej dohody. Ide však o súkromnoprávny akt, preto odstúpenie je možné až po dohode (súhlase) všetkých účastníkov dedičskej dohody.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Dedičské konanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 48
161/2015 Z. z. – § 158

2. Nariadenie neodkladného opatrenia o pozastavení účinnosti výpovede z pracovného pomeru danej oznamovateľovi protispoločenskej činnosti

Uznesenie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 5CoPr/4/2021 zo dňa 20. 4. 2021

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žalobkyňa žiadala pozastaviť účinnosť výpovede z pracovného pomeru pre nadbytočnosť, ktorú jej dal žalovaný. Skutočný dôvod výpovede podľa nej spočíval v tom, že poukázala na protiprávne praktiky žalovaného a jeho sesterských spoločností. Súd prvej inštancie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel a žalobkyni zároveň uložil povinnosť podať žalobu o neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou. Proti jeho rozhodnutiu sa odvolal žalovaný, ktorý argumentoval, že pre vydanie predmetného neodkladného opatrenia nie sú splnené podmienky, pretože je nadbytočné, a to vzhľadom na to, že podľa ust. § 79 ods. 1 Zákonníka práce bude v prípade vyslovenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru aj tak platiť, že ak bude žalobkyňa trvať na tom, aby ju žalovaný naďalej zamestnával, jej pracovný pomer sa neskončí.

Krajský súd Bratislava ako odvolací súd však prvoinštančné rozhodnutie potvrdil. Uviedol, že úprava v zákone o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti má prednosť aj pred aplikáciou úpravy CSP, aj Zákonníka práce; nejde teda o duplicitnú ochranu, ako sa domnieva žalovaný.

Právna veta:

- I. Ustanovenie § 12 zák. č. 54/2019 Z. z. rieši ex post ochranu oznamovateľa, a to bez ohľadu na to, či urobil kvalifikované oznámenie alebo nie. Ochrana spočíva v možnosti úradu pozastaviť účinnosť pracovnoprávneho úkonu voči oznamovateľovi, ak je dôvodné podozrenie, že bol takýto úkon urobený v súvislosti s oznámením. Aj pri tejto možnosti ochrany sa navrhuje obrátené dôkazné bremeno, t. j. ak zamestnávateľ nepreukáže, že pracovnoprávny úkon nemá príčinnú súvislosť s oznámením, tak sa účinnosť pracovnoprávneho úkonu pozastaví. V prípade rozhodnutí v pracovnoprávných vzťahoch to bude znamenať odklad vykonateľnosti takéhoto rozhodnutia. Pri právnych úkonoch v pracovnoprávných vzťahoch bude pozastavenie znamenať dočasnú neúčinnosť úkonu, teda pracovnoprávny úkon nebude mať po dobu pozastavenia žiadne právne dôsledky na osobu, ktorej sa týka. Ochrana poskytovaná úradom je dočasná a jej pokračovanie sa viaže na podanie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia s tým, že ak sa podá takýto návrh, ochrana trvá až do právoplatného rozhodnutia o takomto návrhu.
- II. Neobstojí tvrdenie žalovaného, ktorý takéto opatrenie považoval de facto za nadbytočné, pretože rovnaký cieľ je schopná žalobkyňa dosiahnuť aj oznámením voči zamestnávateľovi o tom, že trvá na ďalšom zamestnávaní, resp. podaním žaloby, keď v zmysle § 79 ods. 1 Zákonníka práce je zrejmé, že v prípade podania žaloby sa pracovný pomer neskončí, kým o tom nerozhodne súd. Na predmetný právny vzťah sa vzťahuje právna úprava obsiahnutá v zákone o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti, právna úprava neodkladného opatrenia obsiahnutá v tomto zákone je vo vzťahu lex specialis k právnej úprave neodkladného opatrenia obsiahnutej v Civilnom sporovom poriadku a Zákonníku práce, použitie ustanovenia § 12 zák. č. 54/2019 Z. z. má v danej veci prednosť resp. jeho aplikácia je prioritná. Neobstojí potom ani tvrdenie žalovaného, že neodkladné opatrenie bolo nariadené v rozpore s Civilným sporovým poriadkom, nakoľko tu absentuje dôvod pre bezodkladnú úpravu pomerov medzi žalobkyňou a žalovaným, keďže ich pomer exaktne upravuje Zákonník práce, iná úprava je nad rámec a v rozpore s týmto.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Skončenie pracovného pomeru, Whistleblowing, Oznamovanie protispoločenskej činnosti

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 54/2019 Z. z. – § 12 ods. 6
311/2001 Z. z. – § 79 ods. 1
160/2015 Z. z. – § 325 ods. 1

3. Rozpísanie rodinného domu na samostatné byty

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžrk/10/2019 zo dňa 8. 7. 2020

Anotácia:

Okresnému úradu, katastrálnemu odboru ako prvostupňovému orgánu bol doručený návrh na zápis záznamom. Predmetom návrhu bola žiadosť o zápis dvoch bytových jednotiek v rodinnom dome s prideleným súpisným číslom, zapísanom na LV na základe stavebného povolenia vydaného v roku 1975 a zároveň na základe vydaného kolaudačného rozhodnutia z roku 1979. Účastníčka v návrhu konštatovala, že na základe uvedených listín je evidentné, že ide o dve samostatné uzavreté bytové jednotky na kvóte 290 a 580 v rodinnom dome. Prvostupňový orgán rozhodol opatrením, proti ktorému podala prokurátorka protest. Namietala, že v prípade, ak jeden vlastník, prípadne viacerí spoluvlastníci za podmienky, že na jednotlivých bytoch budú mať rovnaké podiely ako na pôvodnom dome, vlastní rodinný dom, môžu si tento rozpísať na samostatné byty, ak s tým všetci spoluvlastníci súhlasia. Podmienkou však je skutočnosť, že v kolaudačnom rozhodnutí bol dom skolaudovaný ako dom s viacerými samostatnými bytovými jednotkami alebo charakter rodinného domu bol zmenený rozhodnutím stavebného úradu o zmene charakteru užívania stavby na dom s viacerými bytmi.

Právna veta:

Pokiaľ majú spoluvlastníci rodinného domu záujem rozpísať si tento na samostatné byty, jednou z podmienok je, že v kolaudačnom rozhodnutí musí byť dotknutý dom skolaudovaný ako dom s viacerými samostatnými bytovými jednotkami alebo jeho charakter musel byť zmenený rozhodnutím stavebného úradu o zmene charakteru užívania stavby na dom s viacerými bytmi.

Právna oblasť: Občianske právo, Stavebné právo

Právny inštitút: Spoluvlastníctvo, Dom s viacerými samostatnými bytovými jednotkami

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 50/1976 Zb. – § 43b ods. 3

4. K rozsahu zisťovania možnosti vyplatenia primeranej náhrady spoluvlastníkom, ktorý požaduje prikázanie veci do svojho vlastníctva

Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 6Co/69/2021 zo dňa 20. 5. 2022

Anotácia:

V rozhodnutí týkajúcom sa zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva sa Krajský súd Trenčín okrem iného vyjadruje k otázke, do akej miery je súd povinný skúmať a dokazovať tvrdenie jedného zo spoluvlastníkov, že disponuje peňažnými prostriedkami potrebnými na vyplatenie primeranej náhrady, ktorá patrí ostatným spoluvlastníkom za to, že v dôsledku prikázania veci len jednému z nich o svoj spoluvlastnícky podiel prídu. V danom prípade súd prvej inštancie považoval za dostačujúce tvrdenie jednej zo spoluvlastníčok, že primeranú náhradu vyplatí z pôžičky, ktorú jej poskytne rodinný príslušník.

Krajský súd Trenčín ako odvolací súd však rozhodnutie prvoinštančného súdu zrušil, a to aj kvôli nedostatočnému skúmaniu súladu tvrdenia spoluvlastníčky o zdroji financovania výplaty primeranej náhrady s realitou. Súd v odôvodnení rozhodnutia zdôraznil, že samotné tvrdenie spoluvlastníčky nemá váhu, ktorá je potrebná pre posúdenie podmienky vyporiadania prikázanimi veci jednému zo spoluvlastníkov; ak má byť o spoločnej veci rozhodnuté uvedeným spôsobom, musí byť záver o skutočnej možnosti zaplatenia náhrady v adekvátnom čase podložený dôkaznými prostriedkami.

Právna veta:

Súd „solventnosť“ žalovanej vo svojom rozhodnutí odôvodnil iba tým, že jej tvrdenie o získaní pôžičky od svojho synovca považuje za dostatočné. Podľa názoru odvolacieho súdu takýto postup súdu prvej inštancie bol nesprávny, nakoľko bez preukázania otázky solventnosti žalovanej nebolo možné rozhodnúť o prikázaní nehnuteľnosti do jej výlučného vlastníctva. V konaní bolo potrebné zo strany súdu zobrať do úvahy nielen povinnosť poskytnúť primeranú náhradu za spoluvlastnícky podiel, ale tiež skutočnosť, že vyplatenie tejto náhrady musí byť reálne, teda či žalovaná je spôsobilá v reálnom čase poskytnúť žalobcovi náhradu. Je tomu tak preto, že zákon ustanovuje, že prikázanie veci jednému zo spoluvlastníkov je možné len za primeranú náhradu, čo znamená, že súd môže prikázať vec len tomu spoluvlastníkovi, ktorý preukáže schopnosť primeranú náhradu zaplatiť.

Podľa názoru odvolacieho súdu len samotné tvrdenie žalovanej o poskytnutí pôžičky od blízkej osoby na vyplatenie podielu žalobcu nie je dostatočným preukázaním solventnosti žalovanej, ktorú žalobca počas celého konania namietal. Treba poznamenať, že pokiaľ z vykonaného dokazovania nevyplýva podklad pre jednoznačný záver súdu o tom, že by bola žalovaná schopná poskytnúť náhradu spoluvlastníkovi prikázanimi veci v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nevyhovuje výsledok sporu predovšetkým kritériám spravodlivého procesu.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Zrušenie podielového spoluvlastníctva

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 142 ods. 1

5. Ochrana spotrebiteľa ako účastníka zmenkového vzťahu

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/7/2020 zo dňa 30. 3. 2022

Anotácia:

Predmetom sporu bola zmenka vystavená a podpísaná žalobcom (vystaviteľom), ktorou sa zaviazal žalovaný zaplatiť zmenkovú sumu 1.176 eur so zmenkovým úrokom 0,14 % denne odo dňa vystavenia zmenky bez protestu. Na platenie mala byť predložená v lehote 4 rokov od vystavenia, splatná bola u žalovaného, pričom zmenka splňala náležitosti vlastnej zmenky podľa § 75 zmenkového zákona

Okresný súd konštatoval, že žalobcovi bol zo strany žalovaného poskytnutý spotrebiteľský úver, pričom splnenie dlhu súvisiaceho s poskytnutím predmetného spotrebiteľského úveru bolo zabezpečené zmenkou. Súd ďalej uzavrel, že v čase, kedy bola zmenka vystavená (25. apríla 2014), už nebolo možné zabezpečenie úverového spotrebiteľského vzťahu vystavením zmenky, a to v zmysle ustanovenia § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov. Vyslovil, že ak žalovaný napriek uvedenému zabezpečoval úver zmenkou, takýto úkon je neplatný a vystavenú zmenku je potrebné vydať vystaviteľovi – žalobcovi, aby sa zabránilo jej použitiu v budúcnosti.

Právna veta:

Zo zmenky samotnej ako abstraktného cenného papiera v zásade nemožno bez ďalšieho určiť, či ide o spotrebiteľa. Pokiaľ však súd spoľahlivo zistí na základe skutočností vyplývajúcich zo žalobného návrhu, že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytne mu ochranu prostredníctvom právnej úpravy o ochrane spotrebiteľa, pretože v prípade spotrebiteľov nie je možné odhliadnuť od ich špecifických záujmov a postavenia a súdy pri svojej rozhodovacej činnosti musia hľadať také interpretačné a aplikačné východiská, ktoré zabránia zneužívaniu práv v dôsledku aplikácie zmenkových inštitútov neprimerane v neprospech niektorého z účastníkov zmenkového vzťahu.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Ochrana spotrebiteľa, Zmenky

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 53

6. Konanie narušujúce zákonnú postupnosť dedenia ako zavrhnutiehodné konanie proti prejavu poručiťelovej poslednej vôle

Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 27Co/75/2021 zo dňa 12. 1. 2022

Anotácia:

Krajský súd Trenčín v rozhodnutí vyslovil záver o dedičskej nespôsobilosti dediča a to za nasledujúcich okolností:

- 1/ poručiťelka vyhotovila závet, ktorým odkázala nehnuteľnosti žalovanému,
- 2/ následne manželka žalovaného s jeho vedomím sfaľovala podpis poručiťelky na kúpnej zmluve, ktorou boli do vlastníctva žalovaného a jeho manželky prevedené nehnuteľnosti poručiťelky ešte za jej života,
- 3/ napriek tomu, že Krajský súd Trenčín už uvedené skutočnosti vyhodnotil ako dostačujúce pre vyslovenie dedičskej nespôsobilosti žalovaného, jeho pôvodné rozhodnutie Najvyšší súd zrušil (NS SR, sp.zn. 4 Cdo 227/2019), keď skutočnosť, že sa potenciálny dedič pokúsi dedičstvo získať skôr, než okamihom úmrtia poručiťelky, podľa jeho názoru nie je úkonom proti prejavu poslednej vôle poručiťelky.
- 4/ po rozhodnutí Najvyššieho súdu sa súdy zaoberali najmä skutočnosťou, že neplatná kúpna zmluva okrem nehnuteľností, ktoré mal podľa závetu nadobudnúť žalovaný, obsahovala ešte jeden pozemok, ktorý mal byť predmetom dedenia v zmysle zákonnej postupnosti.

Práve zahrnutie pozemku neuvedeného v závete do neplatnej kúpnej zmluvy vyhodnotil Krajský súd Trenčín ako rozhodujúce pre vyslovenie dedičskej nespôsobilosti. Závet totiž obsahoval klauzulu, ktorá uvádzala, že v ňom neuvedený majetok poručiťelka ponecháva k zákonnému dedeniu. Pokus žalovaného a jeho manželky o získanie pozemku, ktorý mal byť aj podľa znenia závetu prededený podľa zákona, možno podľa súdu hodnotiť ako zavrhnutiehodné konanie proti prejavu poslednej vôle poručiťelky.

Právna veta:

Aj keď žalovaný sám podpis poručiťelky na kúpnej zmluve nefalšoval, musel si byť vedomý, že na notárskom úrade, kde sa mala podpísať poručiťelka a mal byť overený jej podpis, nepodpísala „kúpnu zmluvu“ sama poručiťelka, ale ju za ňu podpísala jeho manželka. Žalovaný o podpise kúpnej zmluvy za poručiťelku svojou manželkou minimálne vedel a teda takéto konanie umožnil. Toto spolu so skutočnosťou, že podľa závetu poručiťelky poručiťelka prejavila poslednú vôľu, aby parcela č. XX/X, rovnako ako jej ostatný netestovaný hnutelný a nehnuteľný majetok, bol v prípade jej smrti predmetom zákonného dedenia, musí byť hodnotené ako zavrhnutiehodné konanie žalovaného proti prejavu poručiťelkinej poslednej vôle v zmysle § 469 Občianskeho zákonníka. Žalovaný sa totiž podieľal na sfaľovaní vôle poručiťelky previesť na neho a jeho manželku kúpnu zmluvou parcelu č. XX/X, o ktorej poručiťelka preukázane predtým prejavila poslednú vôľu, že nie je testovaná žalovanému ako testamentárnemu dedičovi, ale má byť predmetom zákonného dedenia.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Dedičské konanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 469

7. Kým neprebehne dedičské konanie, nemôže sa dedič domáhať určenia svojho vlastníctva; môže podať len žalobu, že vec (podiel) patrí do dedičstva

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/179/2020 zo dňa 18. 8. 2022

Anotácia:

V danom prípade dovolatelia namietali, že odvolací súd nesprávne právne posúdil vec v otázke okruhu zákonnej sukcesie žalobcov 1/ až 5/ po predchádzajúcom žalobcovi T. M., po ktorom žalobcovia nastúpili do konania. Taktiež namietali, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie v otázke vydržania, nakoľko žalovaní neboli dobromyseľní.

Právna veta:

Pokiaľ nie je právoplatným rozhodnutím dedičského súdu potvrdené, že v dôsledku dedenia dedič nadobudol vec, resp. jej spoluvlastnícky podiel, nemôže sa domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva žalobou o určenie vlastníctva. Takýto dedič je aktívne legitimovaný len na podanie žaloby o určenie, že vec (jej spoluvlastnícky podiel) patrí do dedičstva po poručiťovi. Mimo konania o dedičstve nemožno deklaratorným rozhodnutím (výrokom štátneho orgánu určiť), že dedič je vlastníkom veci patriacej do dedičstva.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Dedičské konanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 137 písm. c)

8. Označenie strany sporu ako držiteľa motorového vozidla

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/217/2020 zo dňa 29. 3. 2022

Anotácia:

V danom spore maďarská diaľničná spoločnosť uplatnila na súde nárok na zaplatenie poplatkov za užívanie diaľnic proti žalovaným, ktorých označila ako držiteľov motorových vozidiel podľa prílohy žaloby. Okresný súd žalobu zamietol s odôvodnením, že nie je povinný žalobcovi poskytovať súčinnosť pri zisťovaní identifikačných údajov žalovaného, lebo práve takýto postup by mohol spôsobiť porušenie zásady rovnosti strán sporu a zásady kontradiktórnosti. Súd dospel k záveru, že označenie žalovaných ako „držiteľov motorových vozidiel s EČV XY k určitému dátumu“, neumožňuje identifikáciu osoby v súlade s § 133 až § 135 CSP tak, aby bolo nezameniteľné, či ide o fyzickú, právnickú osobu alebo štát, preto žalobcami uvedené identifikačné znaky nemôžu byť ani tzv. iným identifikačným údajom podľa § 133 a § 134 CSP.

Právna veta:

Označenie žalovaných ako „osôb, ktoré boli držiteľmi motorových vozidiel s uvedenými EČV“, neumožňuje identifikáciu jednotlivých osôb v súlade s § 133 až § 135 CSP tak, aby bolo nezameniteľné, či ide o fyzickú, právnickú osobu alebo štát, preto žalobcami uvedené identifikačné znaky nemôžu byť ani tzv. iným identifikačným údajom podľa § 133 a § 134 CSP.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Označenie strán sporu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 133 až 135

9. Pripustenie nahrávky či fotografie zasahujúcej do osobnostných práv ako dôkazu nezbavuje zasiahnutého nárokov z ich porušenia

Uznesenie Krajského súdu Nitra sp. zn. 9CoPr/7/2022 zo dňa 24. 11. 2022

Anotácia:

V spore o neplatnosť skončenia pracovného pomeru sa odvolací súd vyjadril k dôkazným prostriedkom v podobe zvukových nahrávok zamestnanca, ktoré vyhotovil zamestnávateľ.

Právna veta:

V zásade platí, že nezákonne získaný dôkaz – nahrávka, či fotografia je neprípustná. Ak však nastane situácia, kedy strana sporu nemá k dispozícii iný dôkaz, ktorým by mohla účinne chrániť svoje práva a dosiahnuť tak spravodlivosť, môže súd prihliadať aj na takýto dôkaz. V takom prípade musí posúdiť, ktoré ústavné právo je pri vzájomnej kolízii silnejšie a preváži. Takýto dôkaz sa pripustí najmä v prípade, ak ho predloží tzv. slabšia strana, teda spotrebiteľ, zamestnanec, osoba, ktorá bola diskriminovaná a pod. Aj tu však musí súd zistiť to, či bol zásah do súkromia osoby legitímny a nevyhnutný, teda, či slabšia strana nemala k dispozícii iný dôkaz. Je dôležité dodať, že ide o procesnú rovinu. Porušenie práva na ochranu súkromia a právo žiadať zadosťučinenie sa pripustením nezákonného dôkazu nekonvaliduje. Inak povedané, z hmotno-právneho hľadiska pôjde stále o porušenie práva na ochranu súkromia dotyčnej osoby a tá môže od osoby, ktorá záznam osobnej povahy vyhotovila, žiadať primerané zadosťučinenie.

Právna oblasť: Občianske právo, Civilné právo procesné

Právny inštitút: Ochrana osobnosti

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z.z. – čl. 3, čl. 16 ods. 2, § 187
40/1964 Zb. – § 12, § 13

10. Pasivita pri riešení záväzku z podnikania a k vplyvu nedostatku snahy dlžníka voči veriteľom aj po konkurze ako k dôvodu pre zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 43CoKR/4/2021 zo dňa 21. 4. 2021

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v konaní o návrhu na zrušenie oddĺženia, v ktorom žalobca na nepoctivý zámer dlžníka usudzoval preto, že dlžník si v krátkej dobe pred oddĺžením ako podnikateľ nechal dodať tovar, za ktorý však už uhradil kúpnu cenu len čiastočne a následne podnikanie ukončil; aj keď sa s ním veriteľ snažil situáciu vyriešiť, dlžník bol voči nemu pasívny. Súd prvej inštancie pri posudzovaní poctivosti zámeru dlžníka v súlade so zákonom prihliadol aj na to, že išlo o podnikateľa, ktorý si navyše musel byť vedomý aj toho, že vzhľadom na nízku hodnotu jeho majetku bude miera uspokojenia veriteľov nízka. Súd akcentoval, že dlžníkovi zákon síce nebránil využiť inštitút oddĺženia, ale z jeho pasívneho konania bolo zrejmé, že nemohol vynaložiť adekvátnu snahu svoje záväzky vyrovnať.

S uvedeným posúdením súhlasil aj Krajský súd Banská Bystrica ako odvolací súd; v odôvodnení svojho rozhodnutia pritom zdôraznil, že z kontextu ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii týkajúcich sa oddĺženia jednoznačne vyplýva, že hoci sa oddĺžením pohľadávky stanú nevymáhateľnými, neznamena to zároveň, že ním zaniká aj povinnosť vynaložiť úprimnú snahu riešiť svoje dlhy. Ak po podaní návrhu zostane dlžník voči veriteľom pasívny, hoci by sa s nimi z hľadiska splnenia povinnosti vynaloženia úprimnej snahy o vyrovnanie ich pohľadávok mal snažiť riešiť jeho (aj keď nevymáhateľný) dlh, môže to ukazovať na jeho nepoctivý zámer.

Právna veta:

- I. Aj odvolací súd je toho právneho názoru, že zo správania sa žalovaného pred podaním návrhu na konkurz možno usudzovať, že pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom a že zo správania žalovaného pred podaním návrhu možno usudzovať, že mal snahu poškodiť žalobcu ako svojho veriteľa. Kúpnu zmluvou uzavretou medzi podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti sa predávajúci zaväzuje dodať kupujúcemu tovar a kupujúci sa zaväzuje zaplatiť kúpnu cenu (§ 409 ods. 1 Obchodného zákonníka). Bolo preto základnou povinnosťou žalovaného kúpnu cenu žalobcovi riadne a včas zaplatiť, t. j. v celej výške a v lehote splatnosti a tejto povinnosti kupujúceho si žalovaný ako osoba s dlhoročnými skúsenosťami s podnikaním musel byť vedomý. Preto, ak sa žalovaný s plnením svojej povinnosti dostal do omeškania, bolo právom žalobcu podať návrh na vydanie platobného rozkazu. Žalovaný však svoju povinnosť dobrovoľne nesplnil, po nadobudnutí právoplatnosti platobného rozkazu ako súdneho rozhodnutia, ktorým mu táto povinnosť bola uložená, žalobcovi neposkytol žiadne ďalšie plnenie, podnikateľskú činnosť ukončil a nielenže nepreukázal, ale ani len netvrdil také konkrétne a relevantné skutočnosti, ktoré by bolo možné vyhodnotiť ako úkony žalovaného smerujúce k splneniu povinnosti kúpnu cenu uhradiť. Okolnosť, že v predchádzajúcich obdobiach pri omeškaní žalovaného žalobca sa svojho nároku súdnou cestou nedomáhal, nie je možné vyhodnotiť tak, že šlo o neobvyklý postup žalobcu, resp. o nátlakové správanie žalobcu a najmä nie je možné takéto zákonné konanie žalobcu vyhodnotiť tak, že žalovaného viedlo k ukončeniu podnikania. Bolo len na rozhodnutí samotného žalovaného ako fyzickej osoby, či v podnikaní pokračovať bude alebo či podnikateľskú činnosť ukončí. Práve skutočnosť, že žalovaný ako fyzická osoba podnikal cca 20 rokov viedla k prísnejšiemu prihliadaniu na skutočnosti ovplyvňujúce poctivý zámer u žalovaného, pretože žalovaný si musel byť vedomý toho, že ak svoju povinnosť nesplní a splnenie dlhov zanebdá, v krátkom časovom horizonte budú splnené zákonné predpoklady domáhať sa oddĺženia a vzhľadom na výšku svojich záväzkov a hodnotu majetku si musel byť vedomý, že miera uspokojenia pohľadávky žalobcu v konkurze bude nízka, pričom v tejto súvislosti je irelevantné, či a kedy žalovaný splnil, resp. mohli byť u žalovaného splnené predpoklady na podanie návrhu na konkurz.
- II. Žalovaný pritom v konaní na súde prvej inštancie ani len netvrdil také svoje konkrétne konanie alebo správanie, ktoré by bolo úprimnou snahou riešiť svoj dlh v medziach svojich možností a schopností. Naopak, žalovaný zostal pasívny a nevyvinul žiadnu konkrétnu aktivitu smerujúcu k zániku jeho dlhu, a to ani v čase, keď svojim majetkom disponovať mohol, t. j. do začatia exekučného konania vyvolaného žalobcom a ani následne po podaní návrhu na konkurz.
- III. Oddĺžením sa síce pohľadávky voči žalovanému stali nevymáhateľné v rozsahu, v ktorom ho súd zbavil dlhov tak, ako to upravuje § 166e zákona č. 7/2005 Z. z., čo však neznamená, že záväzky žalovaného zanikli a teda, že žalovaný nemá a nemôže aj po podaní návrhu a ukončení konkurzného konania poskytovať svojim veriteľom v rámci svojich možností a schopností plnenie. Napokon, aj zákonodarca v ustanovení § 166f ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. poctivý zámer dlžníka definuje tak, že z jeho správania po podaní návrhu možno usudzovať, že vynaložil úprimnú snahu riešiť svoj dlh v medziach svojich možností a schopností. Odvolací súd preto vyhodnocuje ako správny právny záver súdu prvej inštancie o zrušení oddĺženia žalovaného pre nepoctivý zámer.

Právna oblasť: Konkurz a reštrukturalizácia

Právny inštitút: Nepoctivý zámer, Zrušenie konkurzu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 7/2005 Z. z. – § 166f, § 166g ods. 1, ods. 2 písm. g), h), ods. 3

11. Doplnenie ďalších skutočností preukazujúcich hrubé porušenie dobrých mravov v žalobe o vrátenie daru je zmenou žaloby

Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 15Co/47/2022 zo dňa 9. 11. 2022

Anotácia:

Žalobca sa voči žalovanej domáhal vrátenia daru určovacou žalobou. Súd dospel k záveru, že neboli splnené zákonné dôvody na vrátenie daru a žalobu žalobcu zamietol. Žalobca žiadal prerušiť konanie do vyriešenia podnetu z podozrenia z trestného činu krivého obvinenia, ktorého sa mala dopustiť žalovaná, súd žiadosti o prerušenie konania nevyhovel.

Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie žalobca, pričom poukázal na to, že krivým obvinením by žalovaná jednoznačne konala v rozpore s dobrými mravmi voči žalobcovi, preto mal za to, že návrh na prerušenie konania zo strany žalobcu bol dôvodný.

Právna veta:

Pokiaľ by žalobca hrubé porušenie dobrých mravov chcel preukázať ďalšími rozhodujúcimi skutočnosťami, doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe je zmenou žaloby v zmysle § 140 ods. 2 CSP, nakoľko ide o zmenu v skutkovom stave. K zmene žaloby zo strany žalobcu však nedošlo.

Právna oblasť: Občianske právo, Civilné právo procesné

Právny inštitút: darovacia zmluva, žaloba o vrátenie daru, zmena žaloby

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z.z. – § 140 ods. 2
40/1964 Zb. – § 630

12. Užívanie predmetu (pod)nájmu inými osobami počas trvania (pod)nájmu, ale po vystáhaní nájomcu, ako dôvod pre nepriznanie nájomného pre rozpor s dobrými mravmi

Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 18CoCsp/35/2021 zo dňa 17. 3. 2022

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v spore, v ktorom sa žalobca domáhal zaplattenia peňažnej čiastky za užívanie nehnuteľnosti. V konaní bolo sporné, či bola zmluva, na základe ktorej bolo dohodnuté užívanie nehnuteľnosti na určitú dobu, uzatvorená platne. Súd prvej inštalácie však konštatoval, že aj keby zmluva bola vyhodnotená ako platná, z dokazovania vyplynulo, že po určitú dobu, za ktorú žalobca požadoval úhradu, nehnuteľnosť nebola zo strany žalovaného reálne užívaná a žalobca tento stav riešil tak, že umožnil jej užívanie tretími osobami. Na základe uvedeného súd prvej inštalácie uzatvoril, že priznanie odplaty za užívanie v predmetnej dobe by za takých okolností bolo aj tak v rozpore s dobrými mravmi. Žalobca v podanom odvolaní namietal, že v dobe, za ktorú nebola priznaná požadovaná odplata, užívaniu nehnuteľnosti zo strany žalovaného nijako nebránil.

Krajský súd Prešov zdôraznil, že v dôsledku toho, že v nehnuteľnosti boli namiesto žalovaného ubytovaní iní užívatelia, nemohla žalobcovi vzniknúť ujma spočívajúca v nezískaní odplaty za užívanie. Keďže v danej dobe zároveň žalovaný nemohol nehnuteľnosť užívať, neplnil si ani žalobca povinnosť zabezpečenia nerušeného výkonu užívacieho práva. Rozhodnutie prvoinštančného súdu bolo teda potvrdené.

Právna veta:

- I. K zamietnutiu žaloby v prevyšujúcej časti došlo z dôvodu, že priznanie požadovaného plnenia, ktoré formálne obsahu zmluvy zodpovedá, by odporovalo dobrým mravom podľa ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalovaný už vo svojom odpore proti platobnému rozkazu poukázal na to, že po odchode z A. žalobca ubytoval ďalšie osoby, čo vie svedecky ako aj fotodokumentáciou dokázať.
- II. V dôsledku unesenia bremena skutkových tvrdení a dôkazného bremena žalovaného o tom, že po jeho odchode z A. boli v jej izbe ubytované ďalšie osoby, v dôsledku čoho žalobcovi žiadna ujma vzniknúť nemohla, zároveň žalovaný nemal zabezpečený so strany prenajímateľa plný a nerušený výkon práv spojených s užívaním izby, priznanie ďalšieho peňažného plnenia v rozsahu nad právoplatne priznanú sumu 126 eur za obdobie od 17. 09. 2018 do 30. 09. 2018 s príslušným úrokom z omeškania by teda odporovalo dobrým mravom.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Nájom bytu a nebytového priestoru

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 3 ods. 1, § 671, § 696, § 697

13. Určenie výšky škody za neoprávnený odber plynu nemôže vychádzať len z fiktívneho výpočtu podľa vzorca

Uznesenie Krajského súdu Trnava sp. zn. 23CoCsp/6/2021 zo dňa 6. 12. 2021

Anotácia:

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie správnosti postupu a napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o výške škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu. Žalobca podľa názoru odvolateľov neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že na odbernom mieste žalovaných v rozhodnom období dochádzalo k odberu zemného plynu meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii.

Právna veta:

- I. Ak by sa nahrádzala fiktívna škoda vypočítaná podľa vzorca bez ohľadu na skutkové okolnosti, došlo by k vychýleniu zo spravodlivej rovnováhy medzi legitímnym záujmom PDS na náhrade skutočnej škody a ochrane distribučnej siete a zásahom do majetkových práv neoprávneného odberateľa, ktorý by sa tak stal už zásahom neprimeraným. Pri posudzovaní tejto spravodlivej rovnováhy je nutné vychádzať z toho, že občianskoprávny inštitút plní funkciu kompenzačnú a preventívnu, a výška škody nemôže byť akousi nadkompenzáciou poškodeného, či dokonca sankciou neoprávneného odberateľa za neoprávnený odber.
- II. Na základe fiktívneho výpočtu dochádza k zisteniu teoretického maximálneho množstva odobratého plynu, teda vychádza sa z maximálnych možných hodnôt odberu a jeho nepretržitého trvania, čo pre odberateľa nie je vôbec priaznivé. Výška škody sa tak ľahko vyšplhá na hodnoty, ktoré sú celkom nereálne. Keďže inštitút náhrady škody nie je sankčným prostriedkom, ale má plniť predovšetkým funkciu kompenzačnú a preventívnu, vypočítaná výška škody nemá byť neúmeraná skutočnosti. K jej stanoveniu by mali všeobecné súdy pristupovať na základe spravodlivého uváženia a vždy prihliadať na okolnosti prípadu. K určeniu čo najobjektívnejšej skutočnej škody im môžu slúžiť napríklad údaje o histórii predchádzajúcej spotreby na danom mieste, znalecké posudky, poznatky z prípadného trestného konania alebo informácie o spotrebičoch na odbernom mieste. Zároveň od vypočítanej výšky škody je nutné odpočítať prípadné platby (napr. vo forme záloh), ktoré uhrádzal odberateľ v období neoprávneného odberu. Bez dopĺňujúceho zisťovania skutočne spôsobenej škody by bol odberateľ neprimerane zaťažený, čo by bolo v rozpore s jeho právom na ochranu majetku.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Náhrada škody, Škoda spôsobená neoprávneným odberom plynu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 251/2012 Z. z. – § 82 ods. 2, 3
449/2012 Z. z. – § 1

14. K prípadu, v ktorom je civilný súd viazaný výškou škody zistenou v trestnom konaní

Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 5Co/147/2021 zo dňa 3. 11. 2022

Anotácia:

Súd vyhovel žalobe žalobkyne s tvrdením, že žalobkyňa požičala žalovanej 14.937,26 eur, ktorú žalovaná, napriek opakovaným výzvam na vrátenie požičanej sumy a podanému trestnému oznámeniu.

Právna veta:

Nakoľko v okolnostiach prejednávanej veci bolo predpokladom naplnenia skutkovej podstaty trestného činu (prečinu) žalovanej spôsobenie škody v určitej minimálnej výške a trestný súd vo výroku odsudzujúceho rozsudku ustálil, že protiprávnym konaním žalovanej bola poškodenej žalobkyňi spôsobená škoda vo výške 450.000,- Sk (14.937,26 eur), nemožno súdu prvej inštancie vytknúť jeho postup, ak rešpektoval takto zistené závery trestného súdu o výške škody, keďže z ostatných okolností nevyplýva, a ani žalovaná v priebehu sporu a ani vo svojom odvolaní nenamietla, že na vzniku škody v tejto výške sa podieľal (aj) iný subjekt. Za tohto stavu by mohlo byť nerešpektovanie takto zistených záverov o výške škody civilným súdom v rozpore s princípom právnej istoty.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Viazanosť súdu rozhodnutím iného orgánu, Výška škody

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z.z. – § 193

15. K možnosti posúdenia vzťahu družstva a jeho člena ako vzťahu blízkych osôb

Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 2Co/210/2021 zo dňa 27. 10. 2022

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v spore o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou došlo k prevodu spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnostiam z člena družstva na družstvo bez toho, aby boli ponúknuté inému podielovému spoluvlastníkovi na odkúpenie. Spoluvlastník sa dovolal neplatnosti; prevodca sa však bránil, že podmienky zákonného predkupného práva neporušil, pretože družstvo je jeho blízkou osobou; argumentoval viacerými značnými výhodami, ktoré mu družstvo poskytuje. Súd 1. inštancie uviedol, že nevylučuje, aby bola blízkou osobou fyzickej osoby aj právnická osoba, ale len v prípade prevodu podielu na právnickú osobu, ktorej je prevodca napr. výlučným vlastníkom.

S posúdením súhlasil aj Krajský súd Košice, ktorý neuznal odvoláciu argumentáciu, v ktorej sa prevodca a družstvo snažili okrem iného poukázať na svoju vzájomnú prepojenosť; zdôrazňovali aj skutočnosť, že ak sú sporné podiely aktuálne vlastníctvom družstva, tak v podstate stále zostávajú aj vo vlastníckej sfére prevodcu ako jeho člena. Uviedol, že v niektorých prípadoch môže mať vzťah družstva a jeho člena aj charakter vzťahu blízkych osôb, v danom prípade (v ktorom v zásade figuroval radový člen družstva) však o takýto vzťah nešlo.

Právna veta:

- I. Skutočnosť, že sa člen družstva podieľa na zisku, je jedným zo základných cieľov, za ktorým sa družstvo zriaďuje. Práva člena družstva špecifikované žalovanými ako právo na podiel na zisku, právo podieľať sa na riadení, ktoré môže uplatniť prostredníctvom členskej schôdze, právo na vyrovnací podiel patria medzi základné práva spojené s členstvom v družstve, ktoré sú charakteristické pre daný druh obchodnej spoločnosti, preto podľa názoru odvolacieho súdu nie sú dôkazom preukázania blízkosti osôb a pociťovania ujmy ako vlastnej v prípade právnickej a fyzickej osoby. Rovnako aj zabezpečenie hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov je účelom založenia družstva, preto poskytovanie benefitov členom družstva nad rámec bežných činností tak, ako ich špecifikovali žalovaní, nie je prejavom vzťahu blízkej osoby tak, ako to chápe ust. § 116 OZ.
- II. Odvolací súd sa preto nestotožnil s odvolacou argumentáciou žalovaných, že v prejednávanom spore došlo medzi žalovanými k prevodu medzi blízkymi osobami, aj keď nevylučuje, že v určitých prípadoch (nie v tomto konkrétnom prípade) takáto situácia môže nastať.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné, Obchodné právo

Právny inštitút: Blízke osoby, Družstvo

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 116, § 140